

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน
สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรสาคร
Instructional Leadership of School Administrators of
Samutsakhon Provincial Education Office

ณัฐกฤตา ทองจำนงค์*, สุกัญญา สุदारารัตน์**

Natthakitta Thongjamnong*, Sukanya Sudararat**

หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์

Master of Education Program in Educational Administration

Rajapruk University

Received: September 9, 2022 Revised: August 15, 2023 Accepted: November 9, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน จังหวัดสมุทรสาคร และ 2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรสาคร โดยจำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษาและประสบการณ์ทำงาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 254 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามที่มีค่าความตรงเชิงเนื้อหาเท่ากับ 0.60-1.00 และความเที่ยงเท่ากับ 0.98 แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที่ t-test independent และการวิเคราะห์ค่าแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วย LSD

ผลการวิจัยพบว่า

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน จังหวัดสมุทรสาคร ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และพิจารณาทางด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ย จากสูงไปหาต่ำ คือ ด้านการดูแลเอาใจใส่ครู และนักเรียนอย่างใกล้ชิด รองลงมาตามลำดับคือ ด้านการนิเทศและการประเมินผลการสอนของครู ด้านการประสานงานการใช้หลักสูตร ด้านการพัฒนาและสร้างมาตรฐานด้านวิชาการ ด้านการส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพ ด้านการควบคุมการใช้เวลาในการสอน ด้านการตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน ด้านการจัดให้มีสิ่งส่งเสริมสภาพการเรียนรู้ ด้านการสื่อสารเป้าหมายของโรงเรียน ด้านการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน และด้านการจัดสิ่งจูงใจให้กับครู ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูและผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า เพศ มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ส่วนประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน และ ระดับการศึกษาต่างกัน ทั้งภาพรวมและรายด้าน ยกเว้น ด้านการนิเทศและการประเมินผลการสอนของครู ด้านการตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน และ ด้านการควบคุมการใช้เวลาในการสอน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำทางวิชาการ, สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสมุทรสาคร

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the Instructional Leadership of School Administrators of Samutsakhon Provincial Education Office and 2) to compare teachers' Instructional Leadership of School Administrators, classified by gender, education level, and work experience. The sample consisted of 254 teachers. The research instrument was a questionnaire with a validity (IOC values) = 0.67-1.00 and a reliability value of 0.91. The data were statistically analyzed by using percentage, mean, standard deviation, t-test, One-way ANOVA, and LSD.

The research results were as follows:

1) the Instructional Leadership of Private School Administrators of Samutsakhon Provincial Education Office was at the highest level in overall and particular aspects, ranking from the highest to the lowest mean: Maintaining High Visibility, Supervising and Evaluating Instruction, Coordinating the Curriculum, Developing and Enforcing Academic Standards, Providing Professional Development, Protecting Instructional Time, Monitoring student progress, Providing Incentives for Learning, Communicating school Goals, Framing the school Goals, and Providing Incentives for Teachers respectively, and 2) opinions of teachers on the Instructional Leadership of Private School Administrators, classified by gender did not have a statistically significant difference. Work experience, in overall and in particular aspects, and Education level excepting Supervising and Evaluating Instruction, Monitoring student progress, and Protecting Instructional Time had a statistically significant difference at .05 level.

Keywords: Instructional Leadership, Samutsakhon Provincial Education Office

บทนำ

สถานศึกษาตามที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2559) ได้กล่าวถึงภารกิจที่สำคัญของสถานศึกษา คือ การจัดการศึกษาให้ได้มาตรฐาน ให้นักเรียนมีคุณภาพ ทัดเทียมกับนานาชาติ ประเทศการที่ จะทำให้โรงเรียนมีคุณภาพต้องอาศัยการบริหารงานด้านต่าง ๆ ในโรงเรียน โดยเฉพาะการบริหารงานวิชาการถือเป็นงานหลักของโรงเรียน มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้คุณภาพการศึกษาจะปรากฏเด่นชัดเมื่อการบริหารงานวิชาการประสบความสำเร็จ และการที่จะทำให้ สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหาร และการจัดการศึกษาได้ตามมาตรฐานและมีคุณภาพ พิจารณาได้จากผลงานด้านวิชาการ เนื่องจากการบริหารงานวิชาการเกี่ยวข้องกับหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนซึ่งเป็นหัวใจของสถานศึกษาเกี่ยวข้องกับผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทุกระดับของสถานศึกษา (ปรียาพร วงศ์อนันต์โรจน์, 2554) ผู้บริหารโรงเรียนจึงควรมีภาวะผู้นำและมีลักษณะเฉพาะหลายประการที่จะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีพัฒนาการทางการเรียนให้มากขึ้น ผู้บริหารโรงเรียนควรมีภาวะผู้นำทางวิชาการ เพื่อดำเนินการให้นักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียน โดยต้อง

ปรับปรุงพันธกิจของโรงเรียนประชาสัมพันธ์เป้าประสงค์ของโรงเรียนดำเนินการจัดการเรียนการสอน ส่งเสริมบรรยากาศการเรียนการสอนที่ดีส่วนที่มีอิทธิพลมากที่สุดภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนคือการจัดทำพันธกิจของโรงเรียน กล่าวได้ว่าการที่ผู้บริหารโรงเรียนสนใจการเรียนการสอนในห้องเรียน ความมีประสิทธิภาพของการทำงานของครูและความสำเร็จของนักเรียนเป็นเรื่องที่มีความสัมพันธ์กัน (Leithwood, 2006)

นอกจากนี้ผู้บริหารโรงเรียนยังต้องรักษาบรรยากาศของโรงเรียนจัดให้มีทรัพยากรต่าง ๆ ที่ช่วยส่งเสริมการเรียนการสอน กำกับดูแลความก้าวหน้าของนักเรียน มีบรรยากาศความคาดหวังว่านักเรียนจะประสบความสำเร็จ และมีภาวะผู้นำเชิงบริหารที่เข้มแข็ง (Edmonds, 1979) จึงมีงานวิจัยจำนวนมากเกี่ยวกับโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ ทั้งในระดับอนุบาล ประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ได้ระบุว่าภาวะผู้นำทางวิชาการเป็นเรื่องจำเป็น (Lezotte, 1994) ผู้บริหารโรงเรียนจึงเป็นคนที่สำคัญที่สุดในโรงเรียนที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพการสอนของครู มีอิทธิพลต่อระดับความสำเร็จที่สูงของนักเรียนและมีอิทธิพลต่อระดับประสิทธิภาพของการทำงานของโรงเรียน ถ้าโรงเรียนต้องการจะเป็นโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ ผู้บริหารโรงเรียนต้องเป็นผู้มีภาวะผู้นำทางวิชาการ (Findley and Findley, 1992 อ้างใน Chell, 1999) ภารกิจของผู้บริหารโรงเรียนที่สำคัญ คือ ต้องมุ่งเน้นที่กิจกรรมที่จะนำไปสู่ความสำเร็จอย่างสูงของนักเรียน ถ้ามีเป้าหมายที่จะทำโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพก็ต้องหาแนวทางเพื่อเน้นการใช้ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน (Hughes and Ubben, 1989) การเรียนรู้ของนักเรียน การสอนที่มีคุณภาพ และการจัดองค์การที่เอื้อต่อการเรียนรู้เป็นเรื่องที่สัมพันธ์กัน ผู้บริหารโรงเรียนจึงต้องมีภาวะผู้นำทางวิชาการเพื่อดำเนินการให้นักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียน (Dimmock and Walker, 2005)

จากผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา SAR ปีการศึกษา 2563 ของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรสาคร พบประเด็นปัญหาที่ผู้บริหารควรส่งเสริมและพัฒนาทางวิชาการ ดังนี้ 1) ด้านการจัดหลักสูตรให้ครอบคลุมพัฒนาของผู้เรียนให้สอดคล้องกับบริบทของท้องถิ่น มีโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรสาคร ผ่านการประเมินในระดับดี คิดเป็นร้อยละ 45.83 และ 2) ด้านสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อการเรียนรู้ เพื่อสนับสนุนการจัดประสบการณ์สำหรับครู ผ่านการประเมินในระดับดี คิดเป็นร้อยละ 41.66 (สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรสาคร, 2562) จะเห็นได้ว่าผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา SAR ปีการศึกษา 2563 ของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรสาคร ผู้บริหาร จึงต้องให้ความสำคัญกับการบริหารงานวิชาการ โดยการกำกับติดตามและพัฒนา ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานวิชาการในโรงเรียน ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพของนักเรียน การพัฒนาคุณภาพของนักเรียนเกี่ยวข้องโดยตรงกับบทบาทของผู้บริหารโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนต้องบริหารจัดการหลักสูตรและการสอนอย่างใส่ใจ และสนใจพฤติกรรมการสอนของครูให้มาก นั่นคือผู้บริหารโรงเรียนต้องมีภาวะผู้นำทางวิชาการ ซึ่งเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการบริหารงานวิชาการเป็นผู้รับผิดชอบการนำพาโรงเรียนไปสู่ความก้าวหน้า และทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น สอดคล้องกับแนวทฤษฎีของ Hallinger & Murphy (1987) ที่กล่าวถึงกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาได้กำหนดองค์ประกอบของภาวะ ผู้นำทางวิชาการได้ 11 ด้าน คือ 1) การกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน 2) การสื่อสารเป้าหมายของโรงเรียน 3) การนิเทศและประเมินผล ด้านการสอน 4) การประสานงานด้านการใช้หลักสูตร 5) การตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน 6) การคุ้มครองเวลาในการสอน 7) การดูแลเอาใจใส่ ครูและนักเรียนอย่างใกล้ชิด 8) การจัดให้มีสิ่งจูงใจให้กับครู

9) การส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพ 10) การพัฒนาและสร้างมาตรฐานด้านวิชาการ 11) การจัดให้มีสิ่งส่งเสริมสภาพการเรียนรู้

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงประสงค์ที่จะศึกษา ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรสาคร เพื่อเป็นข้อมูลสารสนเทศ ในการวางแผนพัฒนาการบริหารสถานศึกษา และพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาในด้านภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานการศึกษาเอกชน จังหวัดสมุทรสาคร หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมให้สถานศึกษาเป็นสถานศึกษาที่มีคุณภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน จังหวัดสมุทรสาคร
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรสาคร โดยจำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษาและประสบการณ์ทำงาน

วิธีการดำเนินการวิจัย

เพื่อให้การวิจัยเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร คือครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการ จังหวัดสมุทรสาคร แยกเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก 11 โรงเรียน จำนวน 132 คน ขนาดกลาง 5 โรงเรียน จำนวน 199 คน และขนาดใหญ่ 8 โรงเรียน จำนวน 413 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 744 คน (สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรสาคร, 2563)

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการ จังหวัดสมุทรสาคร ปีการศึกษา 2564 จากสถานศึกษาทั้งหมด 24 โรง จำนวน 254 แล้วนำจำนวนประชากรเทียบกับตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan ได้จำนวน 254 คน ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามขนาดโรงเรียน

ตารางที่ 1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามโรงเรียน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรสาคร

ขนาดโรงเรียน	โรงเรียน	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
		ครูผู้สอน	ครูผู้สอน
ขนาดเล็ก	11	132	45
ขนาดกลาง	5	199	68
ขนาดใหญ่	8	413	141
รวม	24	744	254

ที่มา : แผนพัฒนาการศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรสาคร พ.ศ. 2562 – 2565

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการ จังหวัดจังหวัดสมุทรสาคร เป็นเครื่องมือสำหรับเก็บข้อมูลจำนวน 1 ฉบับ แบ่ง ออกเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน มีลักษณะเป็นแบบตัวเลือก

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ ภาวะผู้นำทางวิชาการ ตามแนวคิดของ Hallinger and Murphy (1987) จำนวน 11 ด้าน

การสร้างเครื่องมือวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือสำหรับการวิจัย โดยมีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

1. ศึกษาวรรณกรรม หลักการ แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องจากหนังสือ ตำรา เอกสารและงานวิจัย ที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำทางวิชาการ
2. นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาประมวล เพื่อกำหนดเป็นโครงสร้างเครื่องมือโดยข้อคำแนะนำ จากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
3. สร้างแบบสอบถามโดยให้ครอบคลุมเนื้อหาเสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบ เพื่อให้ข้อเสนอแนะ นำมาปรับปรุง
4. นำแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) เพื่อปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง เพื่อความสมบูรณ์และถูกต้องของเนื้อหาโดยให้เทคนิค IOC (Index of Item Objective Congruence) แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขอีกครั้งโดยคัดเลือกเฉพาะข้อที่มีค่า 0.67- 1.00
5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) โดยผู้ตอบแบบสอบถามเป็นครูที่ไม่ใช่ กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน
6. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาคำนวณหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach, 1970, 161) โดยมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ทั้งฉบับ เท่ากับ .98

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. ขออนุญาตจากหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏฯถึงผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 24 โรงเรียน เพื่อขอความอนุเคราะห์และความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ผู้วิจัยดำเนินการส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยไปยังผู้บริหารโรงเรียน และได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ตอบแบบสอบถามคืนได้ครบภายหลังประมาณ 1-2 เดือน
3. ตรวจสอบความสมบูรณ์เรียบร้อยจากแบบสอบถามของผู้ตอบแบบสอบถามแล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ
4. เก็บรวบรวมแบบสอบถามจากโรงเรียน
5. นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์และประมวลผล โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม และทำการวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ซึ่งมีขั้นตอนการวิเคราะห์ดังต่อไปนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคลวิเคราะห์ โดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)
2. วิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของครูต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรสาคร วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviations)
3. การวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความคิดเห็นของครู ต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารเอกชน จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล วิเคราะห์โดยใช้ค่าทดสอบค่าที (t-test) ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลที่มีตัวแปรต้น 2 กลุ่ม และทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลที่มีตัวแปรต้นมีมากกว่า 2 กลุ่มขึ้น เมื่อพบความแตกต่างจะทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยวิธีเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยแบบ LSD (Least Significant Difference) และนำเสนอข้อมูลแบบตารางประกอบคำอธิบาย โดยกำหนดการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05

ผลการวิจัย

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรสาคร โดยภาพรวม และรายด้าน

(n=254)

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน	$\bar{X}$	S.D.	แปลค่า	อันดับ
1. ด้านการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน	4.45	.59	มาก	10
2. ด้านการสื่อสารเป้าหมายของโรงเรียน	4.48	.57	มาก	9
3. ด้านการนิเทศและการประเมินผลการสอนของครู	4.57	.56	มากที่สุด	2
4. ด้านการประสานงานการใช้หลักสูตร	4.55	.56	มากที่สุด	3
5. ด้านการตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน	4.52	.57	มากที่สุด	7
6. ด้านการควบคุมการใช้เวลาในการสอน	4.53	.57	มากที่สุด	6
7. ด้านการดูแลเอาใจใส่ครู และนักเรียนอย่างใกล้ชิด	4.62	.54	มากที่สุด	1
8. ด้านการจัดสิ่งจูงใจให้กับครู	4.36	.75	มาก	11
9. ด้านการส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพ	4.54	.59	มากที่สุด	5
10. ด้านการพัฒนาและสร้างมาตรฐานด้านวิชาการ	4.55	.64	มากที่สุด	4
11. ด้านการจัดให้มีสิ่งส่งเสริมสภาพการเรียนรู้	4.49	.63	มาก	8
ภาพรวม	4.51	.53	มากที่สุด	

จากตารางที่ 2 พบว่า ครูโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรสาคร มีความคิดเห็นต่อภาพรวมของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = .53) เมื่อพิจารณาองค์ประกอบเป็นรายด้านพบว่า ด้านการดูแลเอาใจใส่ครู และนักเรียนอย่างใกล้ชิด มีค่าเฉลี่ย

สูงสุด อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.62$, S.D. = .54) รองลงมาคือ ด้านการนิเทศและการประเมินผลการสอนของครู ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = .56) และ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด อยู่ในระดับมาก คือ ด้านการจัดสิ่งจูงใจให้กับครู ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = .75) ตามลำดับ

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรสาคร ทั้งภาพรวมและรายด้าน จำแนกตามระดับการศึกษา

(n=254)

ภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน	ระดับการศึกษา				t	p-value
	ปริญญาตรี		สูงกว่าปริญญาตรี			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน	4.40	.60	4.71	.34	-2.91*	.00
2. ด้านการสื่อสารเป้าหมายของโรงเรียน	4.45	.57	4.67	.44	-2.13*	.03
3. ด้านการนิเทศและการประเมินผลการสอนของครู	4.55	.58	4.67	.33	-1.23	.07
4. ด้านการประสานงานการใช้หลักสูตร	4.50	.50	4.87	.18	-3.75*	.00
5. ด้านการตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน	4.50	.60	4.60	.37	-.95	.18
6. ด้านการควบคุมการใช้เวลาในการสอน	4.51	.60	4.61	.34	-.88	.20
7. ด้านการดูแลเอาใจใส่ครู และนักเรียนอย่างใกล้ชิด	4.58	.56	4.85	.24	-2.88*	.00
8. ด้านการจัดสิ่งจูงใจให้กับครู	4.31	.76	4.63	.58	-2.38*	.01
9. ด้านการส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพ	4.48	.60	4.91	.14	-4.21*	.00
10. ด้านการพัฒนาและสร้างมาตรฐานด้านวิชาการ	4.49	.66	4.90	.34	-3.60*	.00
11. ด้านการจัดให้มีสิ่งส่งเสริมสภาพการเรียนรู้	4.45	.64	4.70	.47	-2.24*	.00
ภาพรวม	4.47	.55	4.74	.26	-2.80*	.00

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 พบว่า ครูโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรสาคร ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้น ด้านการนิเทศและการประเมินผลการสอนของครู ด้านการตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน ด้านการควบคุมการใช้เวลาในการสอน

ตารางที่ 4 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ความคิดเห็นของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรสาคร ทั้งภาพรวมและรายด้าน จำแนกตามประสบการณ์

(n=254)

ภาวะผู้นำทางวิชาการ	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F-Ratio	p-value
1. ด้านการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน	ระหว่างกลุ่ม	13.11	3	4.37	14.91*	.00
	ภายในกลุ่ม	73.27	250	.29		
	รวม	86.38	253			
2. ด้านการสื่อสารเป้าหมายของโรงเรียน	ระหว่างกลุ่ม	7.76	3	2.58	8.80*	.00
	ภายในกลุ่ม	73.51	250	.29		
	รวม	81.28	253			
3. ด้านการนิเทศและการประเมินผลการสอนของครู	ระหว่างกลุ่ม	9.33	3	3.11	11.38*	.00
	ภายในกลุ่ม	68.37	250	.27		
	รวม	77.71	253			
4. ด้านการประสานงานการใช้หลักสูตร	ระหว่างกลุ่ม	5.56	3	1.85	6.25**	.00
	ภายในกลุ่ม	74.08	250	.29		
	รวม	79.64	253			
5. ด้านการตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน	ระหว่างกลุ่ม	7.47	3	2.49	8.20**	.00
	ภายในกลุ่ม	75.93	250	.30		
	รวม	83.41	253			
6. ด้านการควบคุมการใช้เวลาในการสอน	ระหว่างกลุ่ม	5.16	3	1.72	5.52**	.00
	ภายในกลุ่ม	77.90	250	.31		
	รวม	83.06	253			
7. ด้านการดูแลเอาใจใส่ครู และนักเรียนอย่างใกล้ชิด	ระหว่างกลุ่ม	6.42	3	2.14	7.90**	.00
	ภายในกลุ่ม	67.78	250	.27		
	รวม	74.21	253			
8. ด้านการจัดสิ่งจูงใจให้กับครู	ระหว่างกลุ่ม	7.22	3	2.41	4.44**	.00
	ภายในกลุ่ม	135.58	250	.54		
	รวม	142.81	253			
9. ด้านการส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพ	ระหว่างกลุ่ม	7.02	3	2.34	7.39**	.00
	ภายในกลุ่ม	79.19	250	.31		
	รวม	86.22	253			

10. ด้านการพัฒนาและสร้างมาตรฐานด้านวิชาการ	ระหว่างกลุ่ม	11.80	3	3.93	10.63**	.00
	ภายในกลุ่ม	92.47	250	.37		
	รวม	104.27	253			
11. ด้านการจัดให้มีสิ่งส่งเสริมสภาพการเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	12.50	3	4.17	11.90**	.00
	ภายในกลุ่ม	87.58	250	.35		
	รวม	100.09	253			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	7.19	3	2.39	9.35**	.00
	ภายในกลุ่ม	64.14	250	.25		
	รวม	71.34	253			

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4 พบว่า ครูโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรสาคร พบว่า ทั้งภาพรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วย LSD พบว่ามีคู่ที่แตกต่างกันตามตารางที่ 4.8

ผลการวิจัย

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน จังหวัดสมุทรสาคร ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และพิจารณารายด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ย จากสูงไปหาต่ำ คือ ด้านการดูแลเอาใจใส่ครู และนักเรียนอย่างใกล้ชิด รองลงมาตามลำดับคือ ด้านการนิเทศและการประเมินผลการสอนของครู ด้านการประสานงานการใช้หลักสูตร ด้านการพัฒนาและสร้างมาตรฐานด้านวิชาการ ด้านการส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพ ด้านการควบคุมการใช้เวลาในการสอน ด้านการตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน ด้านการจัดให้มีสิ่งส่งเสริมสภาพการเรียนรู้ ด้านการสื่อสารเป้าหมายของโรงเรียน ด้านการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน และด้านการจัดสิ่งจูงใจให้กับครู ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูและผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า เพศ มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ส่วนประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน และ ระดับการศึกษาต่างกัน ทั้งภาพรวมและรายด้าน ยกเว้น ด้านการนิเทศและการประเมินผลการสอนของครู ด้านการตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน และ ด้านการควบคุมการใช้เวลาในการสอน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่องภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรสาครนี้ ผู้วิจัยมีประเด็นที่นำมาอภิปรายตามลำดับหัวข้อ ดังนี้

1. การวิเคราะห์เกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรสาคร ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารเล็งเห็นการพัฒนาทางวิชาการในสถานศึกษา ว่าจำเป็นต้องปรับตัว ทั้งหลักสูตร ผู้เรียน ให้สอดคล้องกับยุคปัจจุบัน โดยอาศัยความร่วมมือจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และบุคลากรครูที่ถือว่าเป็นส่วนที่สำคัญ สอดคล้องกับ Seyfarth(1999) ที่ว่าผู้บริหารต้องทำงานร่วมกับครู กระตุ้นให้คำแนะนำครู และประสานงานให้ครูทุก

คนทำงานร่วมมือกันด้วยเทคนิควิธีที่มีคุณภาพ ซึ่งจะส่งผลให้การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเกิดประสิทธิผลสูงสุด เช่นเดียวกับ Youngs & King (2002) กล่าวว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผลสามารถทำให้โรงเรียนพัฒนาเพิ่มขึ้นได้จริง ทำให้ครูเกิดการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ ครูสามารถนำความรู้จากภายนอกโรงเรียนนำมาประยุกต์ใช้ในโรงเรียนได้ สำหรับผู้บริหารที่มีประสิทธิผลจะต้องมีความสามารถในการจัดหลักสูตรใหม่ จัดหาสื่อการเรียนการสอนและการจัดการที่ดีในโรงเรียน

2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน ตามความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย โดยจำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน พบว่า ครูที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ส่วนครูที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน พบว่ามีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 ทั้งนี้เพราะครูที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีองค์ความรู้และมุมมอง ความเข้าใจทั้งสภาพงานวิชาการและการมีภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ชัดเจน สอดคล้องกับ พนารัตน์ หุ่นเอี่ยม (2559) ได้ศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 และประสบการณ์ทำงานต่างกัน พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 ซึ่งครูที่มีประสบการณ์ทำงานมากกว่า 31 ปี มีค่าเฉลี่ยสูงกว่า ครูที่มีประสบการณ์ทำงาน 1-10 ปี 11-20 ปี และ 21-30 ปี ทั้งภาพรวมและรายด้าน ทั้งนี้เพราะว่า ครูที่มีประสบการณ์ทำงาน มากกว่า 31 ปี มีความชำนาญทางการจัดการเรียนการสอนงานวิชาการ เข้าใจแนวคิด หลักการ ภายใต้นโยบายที่มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนทางวิชาการของโรงเรียน มีความสนใจในการติดตาม ประเมินผล ให้ความร่วมมือกับโรงเรียนอย่างเต็มที่ สอดคล้องกับ สิริฉัตร รัตนสุวรรณ และ ตรัยภูมิพันธ์ ตรีตรีศวร (2561) ได้ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 พบว่าผู้บริหารที่มีประสบการณ์การทำงานมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ผู้บริหารควรทำความเข้าใจเกี่ยวกับความสนใจของครูที่มีความสามารถพิเศษ ถึงความต้องการพัฒนาตนเองในวิชาชีพอย่างไร เช่น การศึกษาต่อในระดับการศึกษาที่สูงขึ้น การสนใจเข้ารับการอบรมในสิ่งที่ท้าทายความสามารถ เป็นต้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาแนวโน้มการส่งเสริมภาวะผู้นำทางวิชาการ เพื่อนำผลการวิจัยที่ได้มาใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมภาวะผู้นำทางวิชาการที่ตรงตามความต้องการของครูโรงเรียนเอกชน

2. ควรศึกษาตัวชี้วัดองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการในอนาคต โดยศึกษาจากผู้ให้ข้อมูลจากผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งผู้บริหาร บุคลากรครู คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง นักเรียน

เอกสารอ้างอิง

- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2559). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ. 2542 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2)**. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษา แห่งชาติ.
- สิริฉัตร รัตนสุวรรณ และ ตรัยภูมิษฐ์ ตริตธีรพร. (2561). **ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2**. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัย หาดใหญ่.
- พนารัตน์ หุ่นเอี่ยม. (2559). **ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มอำเภอแก่งหางแมว สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1**. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2553). **การบริหารงานวิชาการ**. กรุงเทพมหานคร: พิมพ์ดี.
- Cronbach, L. J. (1990). **Essentials of psychological testing (5thed.)**. New York: Harper and Collins.
- Chell, J. (2001). **Introducing Principal to the Role of Instructional Leadership A Summary of Master's Project**.
- Dimmock, C., and A. Walker. (2005). **Educational Leadership: Culture and Diversity**. Gateshead: Athenaeum Press.
- Edmonds, R. (1979). Some schools work and more can. **Social Policy**, 9: 28-32.
- Hallinger, P., & Murphy, J. (1987). **Instructional Leadership in the School Context**. In W. Greenfield (Ed.), **Instructional Leadership: Concepts, Issues and Controversies**. Boston, MA: Allyn and Bacon, Inc.
- Hughes, L. Ubben, G. (1989). **The elementary principal's handbook**. Boston, MA: Allyn and Bacon.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). **Determining Sample Size for research activities Educational and Psychological Measurement**. 30(3): 608.
- Lezotte, L. (1994). **The nexus of instructional leadership and effective schools**. *The School Administrator*, 51(6): 22-23.
- Leithwood, K. (2006). **A review of the research: Educational leadership. The laboratory for student success at the temple university center for research in human development and education**. University of Toronto.